

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 13

ISSUE 13

**Дрогобич, 2015
Drohobych, 2015**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 20 травня 2015 року)*

Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич : Посвіт, 2015. – Вип. 13. – 308 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також історії, філології, мистецтвознавства.

Головний редактор

Пантюк М.П. – д.пед.н., проф.

Заступники головного редактора

Ільницький В.І. – к.і.н., доц. (співредактор);

Душний А.І. – к.пед.н., доц., чл.-кор. МАНПО (співредактор);

Зимомря І.М. – д.філол.н., проф. (співредактор).

Редакційна колегія:

Бермес І.Л. – д.мист., проф.; Бистрова О.О. – д.філол.н., проф.; Борщевич В.Т. – д.і.н.; Вагнер Марек – д.габіл. з іст., проф. (Польща); Грибок Н.М. – к.пед.н, доц.; Давидов М.А. – д.мист., проф., акад. МАІ, засл. діяч мист. Укр.; Дмитрів І.І. – к.філол.н., доц. (відп. секретар); Добрянський І.А. – д.пед.н., проф.; Жигайло О.О. – к.психол.н, доц.; Зимомря М.І. – д.філол.н., проф.; Іванишин П.В. – д.філол.н., проф.; Імханіцький М.Й. – д.мист., проф., засл. діяч мист. РФ (Росія); Квас О.В. – д.пед.н., проф.; Кемінь В.П. – д.пед.н., проф.; Кияновська Л.О. – д.мист., проф., засл. діяч мист. Укр.; Козаренко О.В. – д.мист., проф., засл. діяч мист. Укр.; Козир А.В. – д.пед.н., проф.; Литвин М.Р. – д.і.н., проф.; Медведик Ю.Є. – д.мист., проф.; Москалець В.П. – д.психол.н., проф.; Новаковська Катажина – д.габіл. з філол. (Польща); Оршанський Л.В. – д.пед.н., проф.; Палінчак М.М. – д.політ.н., проф.; Петречко О.М. – д.і.н., проф.; Сабат Г.П. – д.філол.н., проф.; Савчин М.В. – д.психол.н., проф.; Сейко Н.А. – д.пед.н., проф.; Сенік Л.Т. – д.філол.н., проф.; Сергійчук В.І. – д.і.н., проф.; Ситник О.М. – д.і.н., доц.; Сташевська І.О. – д.пед.н., проф., акад. МАНПО; Сташевський А.Я. – д.мист., проф., акад. МАІ, засл. діяч мист. Укр.; Стемпнік Анджей – д.габіл. з іст., проф. (Польща); Тельвак В.В. – д.і.н., проф.; Фугала В.П. – д.і.н., проф.; Циховська Е.Д. – д.філол.н., проф.

Рецензенти:

Астаф'єв О.Г. – д.філол.н., проф. каф. теорії літ., компаратив. і літ. тв. ІФ КНУ ім. Т. Шевченка.

Падалка Г.М. – д.пед.н., проф. каф. ф-но вик. та худ. культ. ІМ НПУ ім. М. Драгоманова.

Патриляк І.К. – д.і.н., проф. каф. новіт. іст. України, декан іст. фак. КНУ ім. Т. Шевченка.

Скотна Н.В. – д.філос.н., проф., зав. каф. практ. психол., ректор ДДПУ ім. І. Франка.

Відповідно до ліцензійного договору № 180-03/2014 від 27.03.2014 р. збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» включений до міжнародної науково-метричної бази РІНЦ (Російський індекс наукового цитування). http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50651

Збірник індексується в міжнародних базах даних: Polish Scholarly Bibliography, Info Base Index, Research Bible, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Inno Space, Cite Factor

Статті збірника прирівнюються до публікацій у виданнях України, які включені до міжнародних науково-метричних баз відповідно до вимог наказу МОН України від 17 жовтня 2012 р. № 1112 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 03.12.2012 р. № 1380).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання <http://youngestscientists.bl.ee/AQGS/?/AQGS>

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Львівська обл., 82100.
тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: vilnickiy@gmail.com

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol № 6 from May 20, 2015)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers V. Illyzkiy, A. Dushniy, I. Zymomrya]. – Drohobych : Posvit, 2015. – Issue 13. – 308 s.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and history, philology, art development.

Chief editor:

M. Pantjuk – Doctor of Education, Professor.

Deputy Editors:

V. Illyzkiy – Ph.D. in History, Associate Professor (co-editor);

A. Dushniy – Ph.D. in Education, Associate Professor, EISA Corresponding Member (co-editor);

I. Zymomrya – Doctor of Philology, Professor (co-editor).

Editorial board:

I. Bermes – Doctor of Arts, Professor, **V. Borshcheych** – Doctor of History; **M. Wagner** – Dr. habil. in History, Professor (Poland); **N. Grybok** – Ph.D. in Education, Associate Professor; **M. Davydov** – Doctor of Arts, Professor, Academician of IIA, Honored Artist of Ukraine; **I. Dmytriv** – Ph.D. In Philology, Associate Professor (exec. Secretary); **I. Dobryanskyj** – Doctor of Education, Professor; **O. Zhyhaylo** – Ph.D. In Psychology, Associate Professor; **M. Zymomrya** – Doctor of Philology, Professor; **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor; **M. Imhanizkiy** – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of the Russian Federation (Russia); **O. Kvas** – Doctor of Education, Professor; **V. Kemin'** – Doctor of Education, Professor; **L. Kyjanovska** – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Ukraine; **O. Kozarenko** – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Ukraine; **A. Kozyr** – Doctor of Education, Professor; **M. Lytvyn** – Doctor of History, Professor; **J. Medvedyk** – Doctor of Arts, Professor; **V. Moskaletz** – Doctor of Psychology, Professor; **K. Nowakowska** – Dr. habil. in Philology (Poland); **L. Orshanskyj** – Doctor of Education, Professor; **M. Palinchak** – Doctor of Political Sciences, Professor; **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor; **H. Sabat** – Doctor of Philology, Professor; **M. Savchyn** – Doctor of Psychology, Professor; **N. Sejko** – Doctor of Education, Professor; **L. Senyk** – Doctor of Philology, Professor; **V. Serhijchuk** – Doctor of History, Professor; **O. Sytnyk** – Doctor of History, Associate Professor; **I. Stashevska** – Doctor of Education, Professor, Academician EISA; **A. Stashevskiy** – Doctor of Arts, Professor, Academician of IIA, Honored Artist of Ukraine; **A. Stempnik** – Dr. habil. in History, Professor (Poland); **V. Telvak** – Doctor of History, Professor; **V. Futala** – Doctor of History, Professor; **E. Tsyhovska** – Doctor of Philology, Professor.

Reviewers:

O. Astafjev – Doctor of Philology, Professor of Literature Theory, Comparative Literature and Literary Work Department of Philology Institute Kyiv National Taras Shevchenko University.

H. Padalka – Doctor of Education, Professor of piano performance and artistic culture Department of Art Institute National Pedagogical Dragomanov University.

I. Patryljak – Doctor of History, Professor of Ukraine Modern History Department, the Dean of History Faculty Kyiv National Taras Shevchenko University.

N. Skotna – Doctor of Philosophy, Professor, Head of Applied Psychology Department, rector of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University.

Under the license agreement No 180-03/2014 from 27.03.2014 the collection «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists scientific papers» is included in the international scientific metric bases RSCI (Russian scientific citation index) http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50651

The articles are equal to publications in Ukraine journals included in international scientific metric databases accordance with the MES of Ukraine order from 17 november 2012 p. No 1112 (amended by the MES of Ukraine order from 03.12.2012 No 1380).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P from 14.05.2013

All electronic versions of articles in collection are available on the official website edition
<http://youngestscientists.bl.ee/AQGS/?/AQGS>

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles, and is not responsible for the accuracy of these data and references.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Illyzkiy, A. Dushniy, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region, 82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: vilnickiy@gmail.com

© Drohobych State Ivan Franko Pedagogical University, 2015
© V. Illyzkiy, A. Dushniy, I. Zymomrya, 2015

*Рекомендовано к печати Ученым советом
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко
(протокол № 6 от 20 мая 2015)*

Актуальные вопросы гуманитарных наук: межвузовский сборник научных трудов молодых ученых Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко / [редакторы-составители В. Ильницкий, А. Душный, И. Зимомря]. – Дрогобыч : Посвит, 2015. – Вып. 13. – 308 с.

Издание рассчитано на тех, кто интересуется вопросами развития педагогики высшей школы, а также истории, филологии, искусствоведения.

Главный редактор:

Пантюк Н.П. – д.п.н., проф.

Заместители главного редактора:

Ильницкий В.И. – к.и.н., доц. (соредактор);

Душный А.И. – к.п.н., доц., чл.-корр. МАНПО (соредактор);

Зимомря И.Н. – д.филол.н., проф. (соредактор).

Редакционная коллегия:

Бермес И.Л. – д.иск., проф.; Борщевич В.Т. – д.и.н.; Вагнер Марек – д.габил. с ист., проф. (Польша); Грибок Н.Н. – к.пед.н., доц.; Давыдов Н.А. – д.иск., проф., акад. МАИ, засл. деятель иск. Укр.; Дмитрив И.И. – к.филол.н., доц. (отв. секретарь); Добрянский И.А. – д.пед.н., проф.; Жыгайло О.Е. – к.псх.н., доц.; Зимомря Н.И. – д.филол.н., проф.; Ивановишин П.В. – д.филол.н., проф.; Имханицкий М.И. – д.иск., проф., засл. деятель иск. РФ (Россия); Квас Е.В. – д.пед.н., проф.; Кеминь В.П. – д.пед.н., проф.; Кияновская Л.А. – д.иск., зроф., засл. деятель иск. Укр.; Козаренко А.В. – д.иск., проф., засл. деятель иск. Укр.; Козырь А.В. – д.пед.н., проф.; Литвин М.Р. – д.и.н., проф.; Медведьк Ю.Е. – д.иск., проф.; Москалец В.П. – д.псх.н., проф.; Новаковская Катажина – д.габил. с филол. (Польша); Оршанский Л.В. – д.пед.н., проф.; Палинчак Н.М. – д.пол.н., проф.; Петречко А.Н. – д.и.н., проф.; Сабат Г.П. – д.филол.н., проф.; Савчин М.В. – д.псх.н., проф.; Сейко Н.А. – д.п.н., проф.; Сеньк Л.Т. – д.филол.н., проф.; Сергейчук В.И. – д.и.н., проф.; Сытник О.М. – д.и.н., доц.; Сташевская И.О. – д.п.н., проф., акад. МАНПО; Сташевский А.Я. – д.иск., проф., акад. МАИ, засл. деятель иск. Укр.; Стемпник Анджей – д.габил. с ист., проф. (Польша); Тельвак В.В. – д.и.н., проф.; Футала В.П. – д.и.н., проф.; Циховская Е.Д. – д.филол.н., проф.

Рецензенты:

Астафьев А.Г. – д.филол.н., проф. каф. теории лит., компаратив. и лит. тв. ИФ КНУ им. Т. Шевченко.

Падалка Г.Н. – д.п.н., проф. каф. ф-но исп. и худ. культ. ИИ НПУ им. Н. Драгоманова.

Патриляк И.К. – д.и.н., проф. каф. новейш. ист. Украина, декан ист. фак. КНУ им. Т. Шевченко.

Скотна Н.В. – д.ф.н., проф., зав. каф. практ. психол., ректор ДГПУ им. И. Франко.

Согласно лицензионному договору № 180-03 / 2014 от 27.03.2014 г. сборник «Актуальные вопросы гуманитарных наук: межвузовский сборник научных трудов молодых ученых Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко» включен в международную научно-метрическую базу РИНЦ (Российский индекс научного цитирования). http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50651

Збірник індексується в міжнародних базах даних: Polish Scholarly Bibliography, Info Base Index, Research Bible, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Inno Space, Cite Factor

Статьи сборника приравниваются к публикациям в изданиях Украины, включенных в международных научно-метрических баз в соответствии с требованиями приказа МОН Украины от 17 октября 2012 № 1112 (С изменениями, внесенными приказом МОН Украины от 03.12.2012 г. № 1380).

Свидетельство о государственной регистрации печатного средства массовой информации «Актуальные вопросы гуманитарных наук: межвузовский сборник научных трудов молодых ученых Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко» Серия КВ № 19906-9706Р от 14.05.2013 г.

Все электронные версии статей сборника публикуются на официальном сайте издания <http://youngestscientists.bl.ee/AQGS/?/AQGS>

Редакционная коллегия не несет ответственности за достоверность данных и ссылок, приведенных авторами статей.

Основатель и издатель – Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, соучредители Ильницкий В.И., Душный А.И., Зимомря И.М.

Адрес редакции: Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, ул. Ивана Франко, 24, г. Дрогобыч, обл. Львовская, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: vilnickiy@gmail.com

© Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, 2015

© Ильницкий В.И., Душный А.И., Зимомря И.М., 2015

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Галик В. Польськомовні кореспонденції з Дрогобича до Івана Франка.....	5
Галів М. Радянська педагогіка в дії: документи управління МДБ та обкому компартії Дрогобиччини щодо побиття учнів у школах області.....	13
Льницький В. Радянські карально-репресивні органи: особливості формування в Карпатському краї.....	21
Корсак Р. Реформування чеського суспільства: досвід євроінтеграції для України.....	46
Лазорак Б. Школи церковних братств Львівсько-Галицько-Кам'янецької єпархії (XVIII ст.).....	53
Стецик Ю. Чернецтво Святоспаського монастиря (1783 р.): реконструкція біограм.....	63

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Бермес І. Михайло Вербицький і музичний романтизм.....	71
Бальчюнас Г. Твори литовських композиторів для акордеона: їх паралельний зв'язок із розвитком виконавського мистецтва.....	80
Горбенко С. Системний конструкт у розвитку ідей гуманістичного виховання учнів засобами музики.....	88
Дуда Л. Трансформація танцювальних фольклорних джерел у творчості для бандури.....	95
Душний А., Боженський А. Сегменти творчості для дітей композиторів Львівської школи баянно-акордеонного мистецтва.....	103
Колосовська О. До питання основних складових у розвитку музиканта-інструменталіста в процесі навчання.....	111
Лабунець В. Поетапна методика інноваційної інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики.....	116
Морозова О. Розвиток професійної самосвідомості у студентів: психолого-педагогічний аспект.....	124
Обух Л. Специфіка дитячого педагогічного репертуару в українському зарубіжжі (нотні збірники та посібники для інструментального виконання).....	130
Ороновська Л., Корчак В. Вокально-хорова підготовка студентів музичного відділення Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. О. Барвінського (на прикладі камерного хору «Brevis»).....	139
Раструба Т. Розвиток музичної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України XXI століття: особистісно орієнтований підхід.....	145
Ден Ц. Джен Лу – яскрава постать у галереї діячів китайської духової оркестрової музики.....	153
Шариков Д. Авторський неокласичний театр сучасної хореографії «Сузір'я Аніко»: стилістика, формально-технічні засоби репрезентації.....	161

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Грущак О. Вербалізація концепту <i>amicitia</i> / <i>friendship</i> в латинській та англійській мовах (на матеріалі паремій).....	169
Драбов Н. До питання перекладу англійських неологізмів.....	176
Попович Н. Концептуально-трансцендентна еквівалентність як критерій оцінки якості конфесійного перекладу.....	182
Дмитрів І. Релігійні символи як засіб творення художнього світу.....	189
Зимомря І. Конструкт традиції у процесі розвитку жанру.....	197

CONTENTS

HISTORY

Halyk V. Polish-correspondence from Drohobych to Ivan Franko	5
Haliv M. Soviet pedagogy in action: Drohobych MGB and the Communist party regional committee documents about pupils' punishment in the schools	13
Ilnytskiy V. Soviet punitive-repressive bodies: features of formation in Carpathian land	21
Korsak R. Czech society reforming: european integration experience for Ukraine.....	46
Lazorak B. The church brotherhoods schols of the Lviv-Galicia-Kamyanyets diocese (XVIII century)	53
Stetsyk J. The Saint Spas monastery monkhood (1783): the biogramme reconstruction.....	63

ART

Bermes I. Mykhailo Verbytskyj and musical romantism	71
Balciunas G. Compositions for accordion by lithuanian composer: parallels with the performance practice evolution	80
Horbenko S. System construct in ideas development of pupils humanistic education by music resources.....	88
Duda L. The dance folklore sources transformation in the creativity for the bandura.....	95
Dushniy A., Bozhenskiy A. Creativity segments for kids composers of Lviv bayan-accordion art school	103
Kolosovska O. The main components in musicians-instrumentalists learning and development	111
Labunets V. The innovative mastery training phased methods of future music teachers	116
Morozova O. Development of student's professional self-consciousness: psychological and pedagogical aspect	124
Obukh L. Children pedagogical repertoire specificity in ukrainian abroad (sheet music books and guides for instrumental performance)	130
Oronovska L., Korczak V. Vocal and choral preparing of music department students Chortkiv A. Barvinskyj humanitarian pedagogical college. (Chamber choir «Brevis»).....	139
Rastruba T. The students' music education development of secondary educational institutions in Ukraine of the XXI Century: person-oriented approach.....	145
Den T. Jenny Lou – the bright figure in the chinese brass orchestral music gallery figures	153
Sharykov D. Author neoclassical theatre of modern choreography «Suzyriya Aniko»: stylistics, formal technical representation means	161

LINGUISTICS. LITERARY STUDIES

Hrushchak O. Verbalization of the concept amicitia / friendship in the latin and english languages (in paroemias).....	169
Drabov N. To the problem of translation of English neologisms	176
Popovych N. Conceptually transcendental equivalence as a quality evaluation criterion of religious translation	182
Dmytriv I. Religious symbols as a means for artistic world creation.....	189
Zymomrya I. The tradition's construct in the genre's evolution process.....	197

СОДЕРЖАНИЕ

ИСТОРИЯ

Галык В. Польскоязычные корреспонденции с Дрогобыча к Ивану Франко.....	5
Галив Н. Советская педагогика в действии: документы управления МГБ и обкома компартии Дрогобиччины насчёт избиения учеников в школах области	13
Ильницький В. Советские репрессивно-карательные органы: особенности формирования в карпатском крае	21
Корсак Р. Реформирование чешского общества: опыт евроинтеграции для Украины.....	46
Лазорак Б. Школы церковных братств Львовско-Галицко-Каменецкой епархии (XVIII в.)	53
Стецик Ю. Монашество Святоспасского монастыря (1783 г.): реконструкция биограмм.....	63

ИСКУССТВОВЕДЕНИЕ

Бермес И. Михаил Вербицкий и музыкальный романтизм	71
Бальчюнас Г. Произведения литовских композиторов для аккордеона: их параллельная связь с развитием исполнительского искусства.....	80
Горбенко С. Системный конструкт в развитии идей гуманистического воспитания учащихся средствами музыки.....	88
Дуда Л. Трансформация танцевальных фольклорных источников в творчестве для бандуры.....	95
Душний А., Божанский А. Сегменты творчества для детей композиторов Львовской школы баянно-акордеонного искусства	103
Колосовская О. К вопросу главных составляющей в развитии музыкантов-инструменталистов в процессе обучения	111
Лабунец В. поэтапная методика инновационной инструментально-исполнительской подготовки будущих учителей музыки.....	116
Морозова О. Развитие профессионального самосознания у студентов: психолого-педагогический аспект.....	124
Обух Л. Специфика детского педагогического репертуара в украинском зарубежье (нотные сборники и пособия для инструментального исполнения).....	130
Ороновская Л., Корчак В. Вокально-хоровая подготовка студентов музыкального отделения Чертковского гуманитарно-педагогического колледжа им. А. Барвинского (на примере камерного хора «Brevis»).....	139
Раструба Т. Развитие музыкального образования учащихся общеобразовательных учебных заведений Украины XXI века: личносно ориентированный подход	145
Ден Ц. Джен Лу – яркая личность галереи деятелей китайской духовной оркестровой музыки.....	153
Шариков Д. Авторский неоклассический театр современной хореографии «Созвездие Анико»: стилистика, формально-технические средства репрезентации..	161

ЯЗЫКОЗНАНИЕ. ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Грущак Е. Вербализация концепта amicitia / friendship в латинском и английском языках (на материале паремий).....	169
Драбов Н. К вопросу перевода английских неологизмов.....	176
Попович Н. Концептуально-трансцендентная эквивалентность как критерий оценки качества конфессионального перевода.....	182
Дмытрив И. Религиозные символы как средство создания художественного мира..	189
Зимомря И. Конструкт традиции в процессе развития жанра	197

Лариса ОРОНОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Україна, Тернопіль) lorikulya@mail.ru

Володимир КОРЧАК,

магістрант факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Україна, Тернопіль) korchak01@mail.ru

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МУЗИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ ЧОРТКІВСЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ІМ. О. БАРВІНСЬКОГО (НА ПРИКЛАДІ КАМЕРНОГО ХОРУ «BREVIS»)

У статті висвітлено систему вокально-хорової підготовки студентів музичного відділення Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. О. Барвінського на прикладі навчально-концертної діяльності народного художнього камерного хору «Brevis». Проаналізовано методичні аспекти роботи художнього керівника і диригента Володимира Максимлюка над вокально-хоровою технікою колективу та визначено напрямки підбору репертуару. Показано значення даного хорового колективу в контексті підготовки вчителя музичного мистецтва.

Ключові слова: народний камерний хор «Brevis», вокально-хорова підготовка, навчально-концертна діяльність

Літ. 5.

Larisa ORONOVSKA,

Ph.D. in Education, Associate Professor of musicology and music techniques Department Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University (Ukraine, Ternopil) lorikulya@mail.ru

Vladimir KORCZAK,

Master of Arts faculty of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University (Ukraine, Ternopil) korchak01@mail.ru

VOCAL AND CHORAL PREPARING OF MUSIC DEPARTMENT STUDENTS CHORTKIV A. BARVINSKYJ HUMANITARIAN PEDAGOGICAL COLLEGE (CHAMBER CHOIR «BREVIS»)

The authors considered the vocal and choral prepare system of music department students Chortkiv A. Barvinskyj Humanitarian Pedagogical College as an example they took the folk art chamber choir «Brevis» teaching and live performances. It is analyzed the artistic director and conductor Vladimir Maksymlyuk's methodological aspects on vocal and choral technique team and it is determined the repertoire directions selection. The choir importance in the context of music teacher studing is shown.

Key words: Chamber Choir «Brevis», vocal and choral training, teaching and concerts

Ref. 5.

Лариса ОРОНОВСКАЯ,

кандидат педагогических наук, доцент кафедры музыковедения и методики музыкального искусства Тернопольского национального педагогического университета имени Владимира Гнатюка (Украина, Тернополь) lorikulya@mail.ru

магістрант факультета мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Україна, Тернопіль) korchak01@mail.ru

ВОКАЛЬНО-ХОРОВАЯ ПОДГОТОВКА СТУДЕНТОВ МУЗЫКАЛЬНОГО ОТДЕЛЕНИЯ ЧЕРТКОВСКОГО ГУМАНИТАРНО- ПЕДАГОГИЧЕСКОГО КОЛЛЕДЖА ИМ. А. БАРВИНСКОГО (НА ПРИМЕРЕ КАМЕРНОГО ХОРА «BREVIS»)

В статье освещены систему вокально-хоровой подготовки студентов музыкального отделения Чертовского гуманитарно-педагогического колледжа им. А. Барвинского на примере учебно-концертной деятельности народного художественного камерного хора «Brevis». Проанализированы методические аспекты работы художественного руководителя и дирижера Владимира Максимюк над вокально-хоровой техникой коллектива и определены направления подбора репертуара. Показано значение данного хорового коллектива в контексте подготовки учителя музыкального искусства.

Ключевые слова: народный камерный хор «Brevis», вокально-хоровая подготовка, учебно-концертная деятельность

Лит. 5.

Постановка проблеми та аналіз досліджень. Хорове мистецтво Тернопільщини – галузь дослідження, яка потребує глибокого методологічного осмислення. Як відомо, хорове мистецтво сприяє розвитку духовної сфери життя людини, формує обличчя інтелектуально-культурної нації [1]. Тернопільщина представлена багатьма хоровими колективами, які діють при навчальних закладах, закладах культури, храмах. Одним із таких хорових колективів є народний художній камерний хор «Brevis». Проблемою вивчення регіонального хорового мистецтва займалися О. Смоляк, В. Губ'як, Г. Місько, М. Іздепська-Новіцька.

Мета статті – висвітлити навчально-мистецьку діяльність народного художнього камерного хору «Brevis» Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. О. Барвінського в контексті вокально-хорової підготовки студентської молоді.

Виклад основного матеріалу. Система підготовки вчителя музичного мистецтва в Чортківському гуманітарно-педагогічному коледжі ім. О. Барвінського охоплює ряд аспектів, через які здійснюється цілеспрямоване і різностороннє формування особистості майбутнього фахівця. Особистісне самовдосконалення у виконавській діяльності є невід'ємною частиною становлення музиканта-педагога і водночас сприяє активізації його творчої індивідуалізації. У процесі вивчення циклу музично-теоретичних, історико-педагогічних, вокально-хорових дисциплін студент набуває комплекс знань, необхідних у процесі навчання та професійної діяльності.

Однією з ключових особливостей професійного становлення студентів у сфері музичного мистецтва в Чортківському гуманітарно-педагогічному коледжі ім. О. Барвінського є концертна діяльність. Вона реалізується як в індивідуальному інструментальному та вокальному виконавстві, так і в участі у вищих формах колективного музикування. Заліки та екзамени в коледжі як форми підсумкового контролю досягнень студентів проводяться також в концертній формі. Таким чином, виступ на сцені передбачає реалізацію творчої інтерпретації та задуму автора музичного твору, дозволяє вдосконалити музично-виконавські навички студента, сформувати музично-світоглядні

уявлення, розвинути естетичний смак, подолати психологічний бар'єр публічного виступу на сцені [2].

Одним із основних аспектів підготовки вчителя музичного мистецтва в гуманітарно-педагогічному коледжі є вокально-хорова підготовка студентів, яка реалізується теоретико-практичним шляхом. Навчальний план спеціальності «Музичне мистецтво» передбачає ряд теоретичних та практичних дисциплін, мета яких – оволодіння студентами комплексом навичок і умінь. Вивчення таких предметів теоретичного циклу, як: «Елементарна теорія музики» (Р. Задорожна), «Сольфеджіо» (Є. Гулей, І. Уруський), «Українська та зарубіжна музична література» (Є. Гулей), «Гармонія» (В. Максимлюк), «Аналіз музичних творів» (І. Уруський), «Хорове аранжування» (І. Уруський, Н. Равлів), «Хорознавство» (Н. Іванків), а також практичного циклу: «Хоровий клас» (І. Кікис), «Практикум роботи з хором» (В. Максимлюк, Н. Равлів) дають змогу студентам оволодіти повним комплексом знань, навичок і вмінь, які майбутні вчителі будуть використовувати у своїй професійній діяльності чи то під час вокально-хорової роботи на уроці музичного мистецтва, чи під час гурткової роботи зі шкільним хором [3, 200].

Камерний хор «Brevis» заснований у 2005 р. З часу заснування колективом керує викладач музично-теоретичних дисциплін та диригування Володимир Богданович Максимлюк. Хор веде активну концертну діяльність і є постійним учасником училищних та міських святкових концертів і мистецьких імпрез. Починаючи з 2006 р., камерний хор «Brevis» є переможцем конкурсних творчих звітів вищої та професійно-технічної освіти Тернопільщини. У творчому доробку хору є також і сольні концертні програми. Серед них – концерт духовної музики «Ім'я Твоє – любов», який відбувався в Домініканському костелі св. о. Станіслава у м. Чортків, а також різдвяна композиція «Христос рождається». У 2010 р. камерний хор брав участь у Першому фестивалі міжнародного партнерства «Дружба без кордонів 2010», метою якого був розвиток та зміцнення співпраці між Україною та Польщею.

У 2011 р. хор був учасником духовної мистецької акції «Тобі, Господи!», яка відбувалася в органному залі м. Самбір Львівської області та проходила під патронатом управління освіти та культури Самбірської міської ради. У 2014 р. хор брав участь у постановці вистави за твором єврейського письменника Шолома Алейхема «Тев'є-молочар» (режисер-постановник Л. Чижишин). Камерний хор неодноразово був нагороджений дипломами та відзнаками Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації.

Почесне звання «Народний художній колектив» було присвоєно колективу наказом Міністерством освіти і науки України № 654 від 01.07. 2010 р. за вагомий внесок у справу виховання учнівської та студентської молоді, відродження і примноження надбань національної культури та художньої спадщини українського народу, високий художній рівень.

Окрім концертної діяльності, народний художній камерний хор «Brevis» бере активну участь у навчальному процесі. Хоча даний хоровий колектив є факультативним заняттям, проте він активно залучений до проведення державної підсумкової атестації з предмету «Хорове диригування». Камерний хор є справжньою творчою лабораторією, де кожен студент може практикувати свої диригентські навички та вміння. Майже щорічно в Чортківському гуманітарно-педагогічному коледжі проходить конкурс диригентської майстерності ім. М. Леонтовича. У рамках проведення конкурсу відбувається ряд заходів, серед яких майстер-класи вокально-хорової роботи, відкриті лекції та

концертні виступи хорових колективів. Камерний хор коледжу є незмінним учасником конкурсу диригентів [4].

Належна увага у підборі репертуару приділяється духовній музиці та фольклорним зразкам музики різних народів світу. Таким чином студентам прищеплюється любов до світової народнопісенної традиції, до поглибленого вивчення особливостей музичної мови та культури загалом представників інших народностей. Вивчення особливостей ладо-гармонічної структури, інтонаційних рухів та метро-ритмічної впорядкованості народної музики формує у студентів національний характер музичного мислення. Враховуючи те, що хор є навчальним, його склад постійно змінюється, тому керівнику потрібно кожного року знаходити нові підходи і методи роботи з окремими хоровими групами, які укомплектовуються новими учасниками.

Відповідно до того, що хор займається як концертною, так і навчальною діяльністю, формується його репертуар. Добірка репертуару хору "Brevis" щороку оновлюється, поповнюючись кращими зразками української та світової хорової культури. Виконання хорових обробок та оригінальних творів сучасних українських композиторів – це та особливість, яка відрізняє камерний хор "Brevis" від інших хорових колективів коледжу. На думку диригента Володимира Максимлюка, саме сучасна музика дозволяє сформувати музично-ціннісні орієнтири і смаки студентства. Пошук нових форм самовираження у звуках, нових способів варіювання музичної теми, ладо-гармонічних співзвуч і ритмічних структур у сучасних хорових композиціях потребує фахової вокально-хорової підготовки хористів і водночас розуміння в них сучасного музичного мистецтва. Тому в останні роки репертуар хору поповнився опрацюваннями та аранжуваннями народних пісень, колядок та щедрівок Г. Гаврилець, І. Бідака, І. Небесного, М. Гобдича. Духовна музика як основний напрям роботи хору представлена творами К. Стеценка, Д. Січинського, М. Вербицького, Р. Твардовського, Л. Дичко, архієпископа Іонафана (Єлецьких). Майже більшість творів згаданих композиторів виконані у Чорткові вперше, що є рушійною силою активізації хорової культури регіону. До прикладу, виконання окремих фрагментів Літургії Миру Архієпископа Іонафана (Єлецьких) та його перекладів степенних антифонів Утрени (г.4, г.5) з давньокиївських монодій [2].

Художній керівник і диригент камерного хору – Володимир Богданович Максимлюк – творча і харизматична особистість, справжній поціновувач хорового мистецтва. Професійну музичну освіту Володимир Максимлюк здобув у стінах рідної alma mater на відділенні «Музичне мистецтво» Чортківського педагогічного училища ім. О. Барвінського (1996–2000) та на музично-педагогічному факультеті Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка (клас викладача І. Бермес). У своїй вокально-хоровій роботі він використовує ряд універсальних методів, серед яких і загальновикористовувані, а також авторські. «Якість звуку, – це основна характеристика хорового колективу, і саме над звуком потрібно активно працювати. Вироблення у студентів навичок звукоутворення для мене є основним завданням», – говорить Володимир Максимлюк. Використання авторських розспівок на заняттях хорового колективу сприяє формуванню тих вокально-хорових навичок, робота над якими є пріоритетною. Володимир Максимлюк є надзвичайно вокальним диригентом, він є чудовим знавцем людського голосу, дуже чуттєво і точно відчуває всі динамічні нюанси і агогічні зрушення. За допомогою диригентських жестів вербально і невербально кумунікує з хоровим колективом, під час концертного виконання дотримується образу і стильових ознак виконуваних творів.

Найважливішими завданнями, окресленими у навчально-тематичному плані народного художнього камерного хору, схваленими засіданням предметної (циклової) комісії викладачів диригентсько-хорових дисциплін коледжу, є: удосконалення прийомів звуковедення та техніки виконання штрихів; вироблення навиків читання нот з аркуша; розвиток музично-ансамблевих здібностей; сприяння всебічному розширенню музичного кругозору та вихованню музично-естетичних смаків студентів засобами хорового виконавства; розвиток професійної самостійності та виховання творчої ініціативи студентів у практичному опануванні ними навиків майбутніх керівників шкільних хорів, вокальних ансамблів тощо.

Пошук єдиного тембрового забарвлення хорових груп, цілковитого ансамблевого переплетення голосів і їх поєднання в загальну звукову палітру, вирівнювання строю і пошук єдиної співацької позиції і звукоутворення є необхідними умовами для виконання творів а capella. Тому більшість вправ, які використовуються під час розспівування, орієнтовані на формування у хористів саме цих навичок. Типовою проблемою у вокально-хоровій роботі не лише даного колективу, але й хорів загалом, є власне ансамблевість і єдина співацька позиція. Кожен учасник хору, у відповідності до навчально-тематичного плану та навчальної програми, схваленої предметно-цикловою комісією вокальних дисциплін коледжу, вивчає предмет «Постановка голосу» і здобуває індивідуальні вокальні навички. Завдання диригента полягає у вмінні узлагодити індивідуальні вокальні навички хористів і правильно сформувані в них вокально-хорові навички [5].

Методична робота Володимира Максимлюка відзначається динамізмом і чіткістю поставленої мети. Диригент вимагає від студентів внутрішнього розуміння поставлених перед ними цілей. У процесі репетиційної роботи Володимир Богданович домагається реалізації одного з головних принципів мистецької педагогіки – єдності емоційного і свідомого. Усвідомлення змісту хорового твору, формотворчих засобів, усього комплексу засобів музичної та художньої виразності дають змогу зрозуміти внутрішню семасіологію твору й інтерпретувати його у відповідності до задуму композитора. Під час репетицій керівник хору використовує ряд інтонаційних розспівок, метою яких є вирівнювання строю і визвучування октавного унісону. Інтонування інтервалів з поверненням до першого ступеня, спів модуляційних вправ використовуються для досягнення чистоти інтонування кожної з хорових партій. Особливо цікавими є оригінальні дикційні розспівки, які використовує Володимир Максимлюк у роботі з хором. Важливого значення диригент надає інтонуванню прими. На такій, здавалося б, найпростішій вправі, він відточує вокальну майстерність хористів, вирівнюючи звук та інтонаційну стійкість кожної голосної.

Практикуючи новітні форми концертного виконання творів, Володимир Максимлюк використовує нетрадиційну розстановку хорових партій. Таке розміщення голосів дозволяє домогтися об'ємного звукового ефекту, кращого ансамблювання голосів. Зважаючи на зовнішні фактори, в цьому є і користь для хористів, адже таким чином студенти розвивають свій слух, інтонацію і відчувають своє місце в загальній партитурі. За більше як десятилітню практику Володимир Богданович використовує елементарні народні музичні інструменти, створюючи ритмічний супровід творів, використовує сонористичні прийоми. Такий музичний авангард схвально сприймається публікою і приносить естетичне задоволення (мініатюра-імітація «Шум дощу»).

Висновки. Отже, вокально-хорова підготовка студентів відділення «Музичне мистецтво» Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. О. Барвінського є однією з головних передумов професійного становлення студентів у сфері музичного мистецтва.

цтва. Народний художній камерний хор «Brevis» – це унікальне творче середовище, де кожен студент може вдосконалити вокальні та диригентські навички, сформувати художній смак та ціннісно-есетичні орієнтири. У процесі методичної роботи художній керівник і диригент хору Володимир Богданович Максимлюк застосовує велику кількість індивідуально-орієнтованих прийомів навчання, спрямованих на формування хорових умінь і навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бурячок А. Орфографічний словник української мови / А. Бурячок. – К. : Наук. думка, 2002. – Вид. 2, доправ. – 464 с.
2. Волощук Н. «Вічний музики плін» / Н. Волощук // Голос народу. – 2010. – 07 травня.
3. Музична Тернопільщина: Бібліогр. показчик / [уклад. В. Миськів; Вступ. ст. О. Смоляка; Ред. Г. Жовтко]. – Т. : Підручники і посібники, 2008. – 288 с.
4. Навчальна програма камерного хору «Brevis» схвалена предметно-цикловою комісією Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу. – Архів ЧГ-ПК ім. О. Барвінського.
5. Максимлюк В. «Ім'я Твоє – Любов» / В. Максимлюк // Програма концерту. – 2011. – Приватний архів В. Максимюка.

REFERENCES

1. Burjachok A. Orfografichnij slovník ukraїns'koї movi / A. Burjachok. – K. : Nauk. dumka, 2002. – Vid. 2, doprav. – 464 s.
2. Voloshhuk N. «Vichnij muziki plin» / N. Voloshhuk // Golos narodu. – 2010. – 07 travnja.
3. Muzichna Ternopil'shhina: Bibliogr. pokazhchik / [uklad. V. Mis'kiv; Vstup. st. O. Smoljaka; Red. G. Zhovtko]. – T. : Pidruchniki i posibniki, 2008. — 288 s.
4. Navchal'na programa kamernogo horu «Brevis» shvalena predmetno-ciklovoju komisieju Chortkivs'kogo humanitarno-pedagogichnogo koledzhu. – Arhiv ChG-PK im. O. Barvins'kogo.
5. Maksimljuk V. «Im'ja Tvoe – Ljubov» / V. Maksimljuk // Programa koncertu. – 2011. – Privatnij arhiv V. Maksimjuka.

Статтю подано до редакції 02.04.2015 р.